

Miasta i obszary metropolitalne w statystyce publicznej

Dominika Rogalińska
Główny Urząd Statystyczny

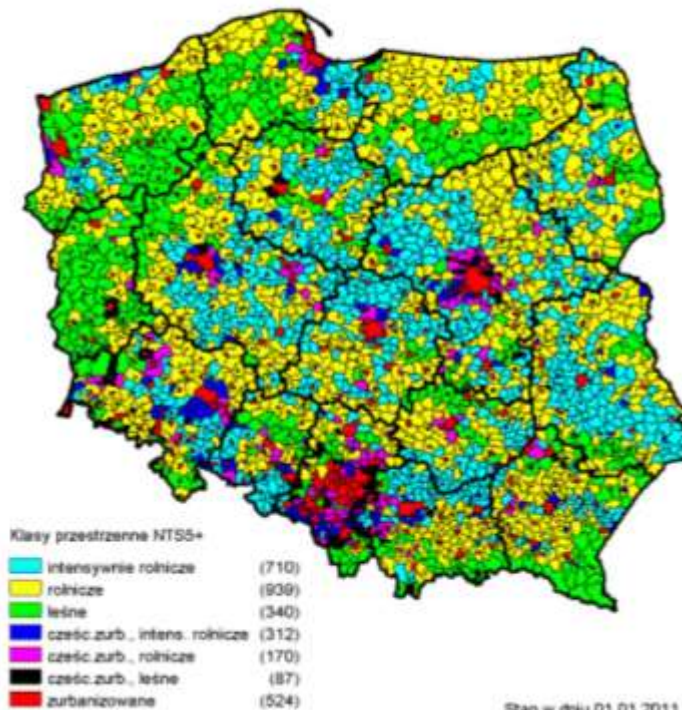
Międzynarodowa konferencja
Statystyczny obraz metropolii - stan obecny i perspektywy rozwoju.
Toruń, 15-16.11.2012 r.

- Proaktywna postawa statystyki publicznej:
 - rozpoznawanie współczesnych procesów społeczno-gospodarczych w celu zaspakajania nowych potrzeb informacyjnych;
 - zapewnienie danych do tworzenia dokumentów strategicznych, w tym wsparcie w wyborze wskaźników monitorowania strategii.
- „Kierunki rozwoju polskiej statystyki publicznej” – m.in. cel:
 - Rozwój statystyk i analiz regionalnych niezbędnych dla podejmowania właściwych decyzji rozwojowych i inicjatyw w regionach

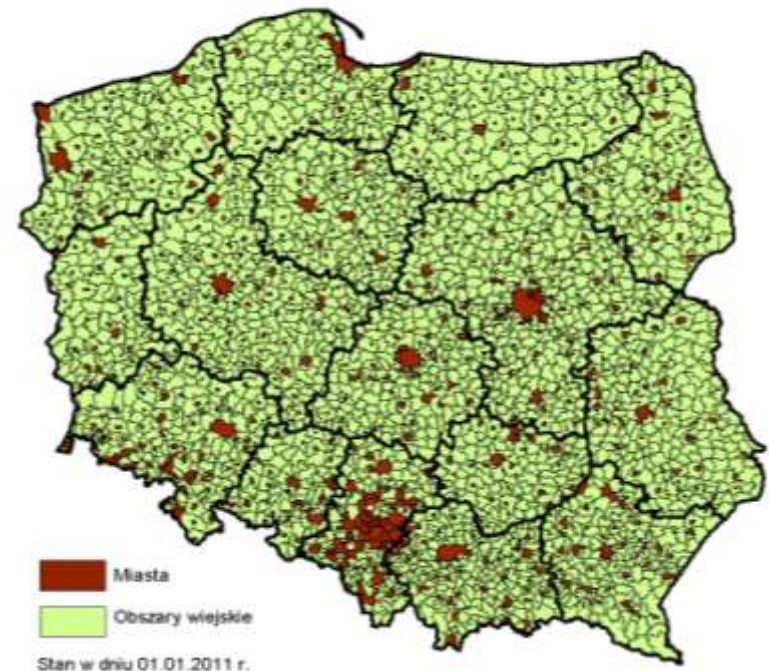
„Zdefiniowanie kryteriów delimitacji obszarów funkcjonalnych i rozwój udostępniania informacji statystycznych dla tych obszarów zarówno w formie publikacji analitycznych, jak i poprzez bazy danych statystycznych (w tym BDL).”

- Prace metodologiczne
 - Typologia gmin (planowane zakończenie pracy: 2013 r.) – stworzenie standardu podziału gmin uwzględniającego współczesne przemiany

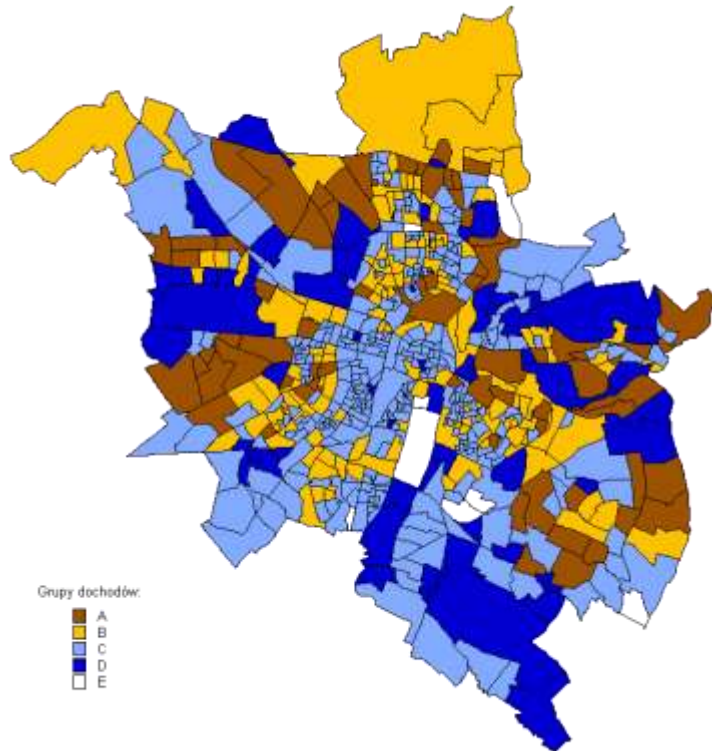
Klasyfikacja przestrzenna jednostek terytorialnych

Podział terytorialny kraju na obszary miejskie i wiejskie według TERYT

- Opracowanie metodologii wyodrębniania tzw. stref specjalnych w dużych miastach (planowane zakończenie pracy: 2012 r.)

Przeciętne roczne dochody pracowników najemnych – mieszkańców Poznania – w 2006 r. wg rejonów statystycznych

- Przestrzenny wymiar suburbanizacji (rozpoczęcie pracy: 2013 r.)

- określenie możliwości statystycznego badania zjawiska suburbanizacji;
- wypracowanie metod pomiaru w oparciu o dane NSP 2011 i zewnętrzne źródła danych

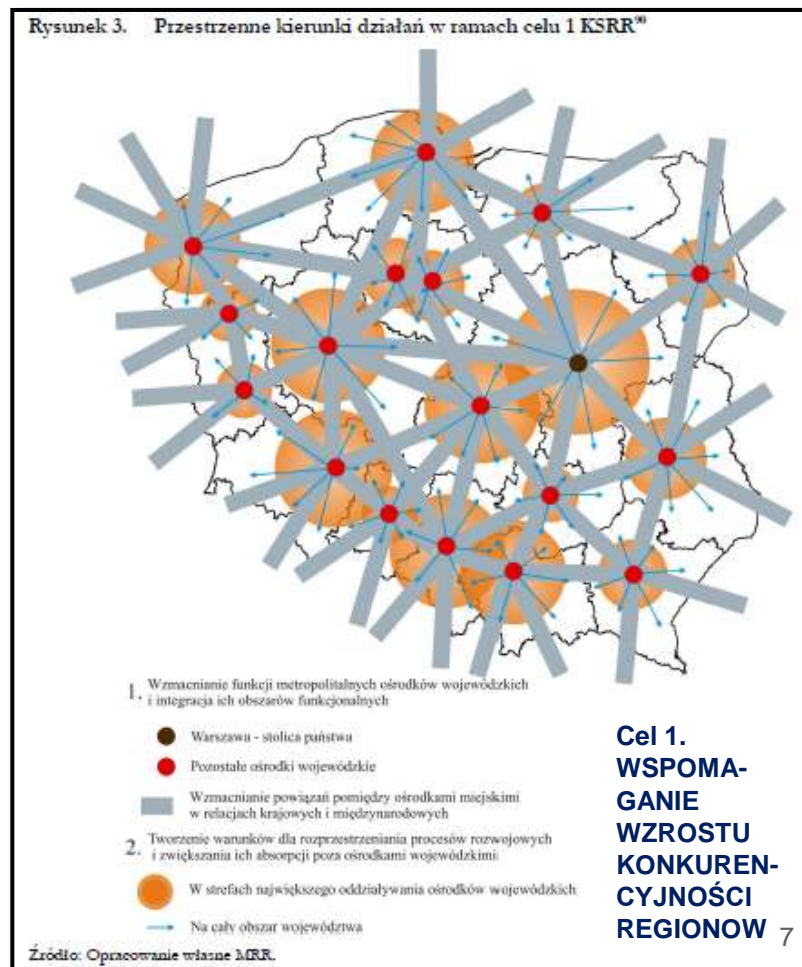
źródło: <http://urbansprawling.blogspot.com/>

- Wyniki badań prezentujące dojazdy do pracy:
 - NSP 2011 - na podstawie rejestrów pozyskanych na potrzeby Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (kontynuacja badania „Przeptywy ludności związane z zatrudnieniem”)
 - Dojazdy do pracy na podstawie BAEL
- Dostępność wyników badań reprezentacyjnych dla obszarów funkcjonalnych (w tym metropolitalnych)
- Portal geostatystyczny:
 - przedstawienie wyników PSR 2010 oraz NSP 2011
 - informatyczna platforma prezentacji danych oraz wyników analiz geostatystycznych

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego”

Rola GUS:

- przygotowanie systemu monitorowania i raportowania procesów rozwojowych i efektów polityki rozwoju w układach przestrzennych, w tym bazy wskaźników
- przygotowanie wytycznych dotyczących kryteriów wyznaczania obszarów funkcjonalnych miast

Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (2)

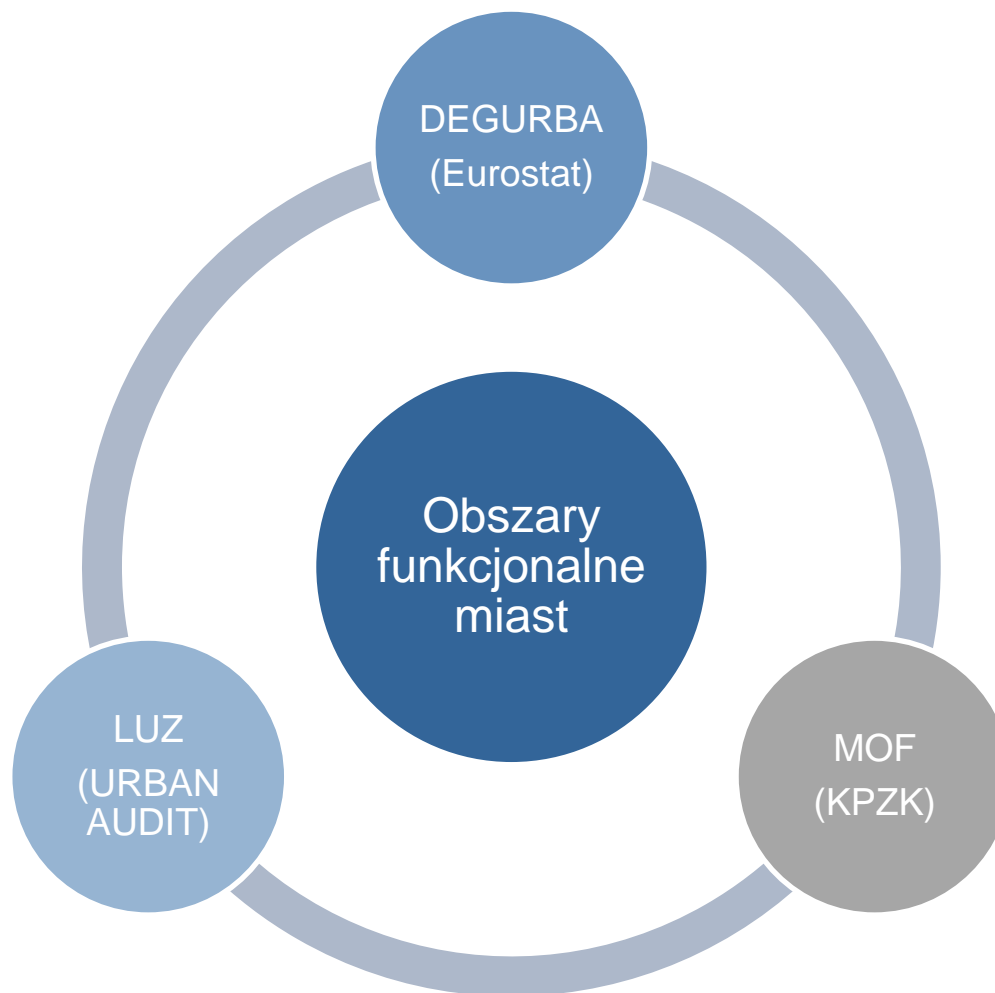
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

- wprowadzenie planowania dla obszarów funkcjonalnych (w tym wypracowanie działań, instrumentów i kryteriów wyznaczania obszarów funkcjonalnych)
- budowa systemu monitoringu i ewaluacji zjawisk przestrzennych oraz efektów polityki przestrzennej i regionalnej

„Miejski obszar funkcjonalny jest układem osadniczym ciągłym przestrzennie, złożonym z odrębnych administracyjnie jednostek. Obejmuje zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną. Administracyjnie obszary te mogą obejmować gminy miejskie, wiejskie, i miejsko-wiejskie. Miejskie obszary funkcjonalne można podzielić na cztery podtypy: ośrodków wojewódzkich (w tym metropolitalnych), regionalnych, subregionalnych i lokalnych.”

Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (3)

Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (4)

Klasyfikacja jednostek przestrzennych DEGURBA:

- odpowiedź Eurostatu na potrzeby monitorowania polityki spójności w kolejnej perspektywie;
- poprawa porównywalności jednostek terytorialnych w krajach UE;
- uspoźnienie jednostek przestrzennych w badaniach statystycznych na poziomie europejskim (m.in. w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności i projekcie Urban Audit);
- otrzymywanie agregatów dla poszczególnych typów obszarów na poziomie krajowym z badań reprezentacyjnych.

Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (5)

Założenia metodologiczne DEGURBY

Kryterium gęstości zaludnienia i minimalnej liczby ludności w oparciu o siatkę gridową (1 km/1 km).

Klasyfikacja wszystkich jednostek LAU 2 (NTS 5) na:

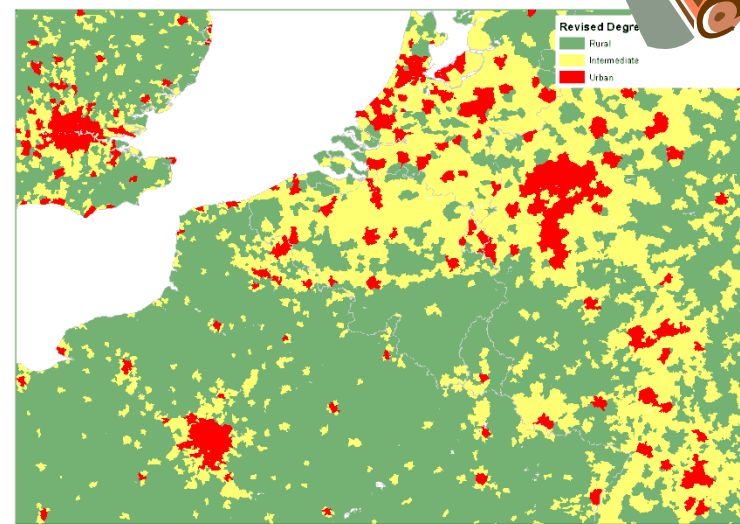
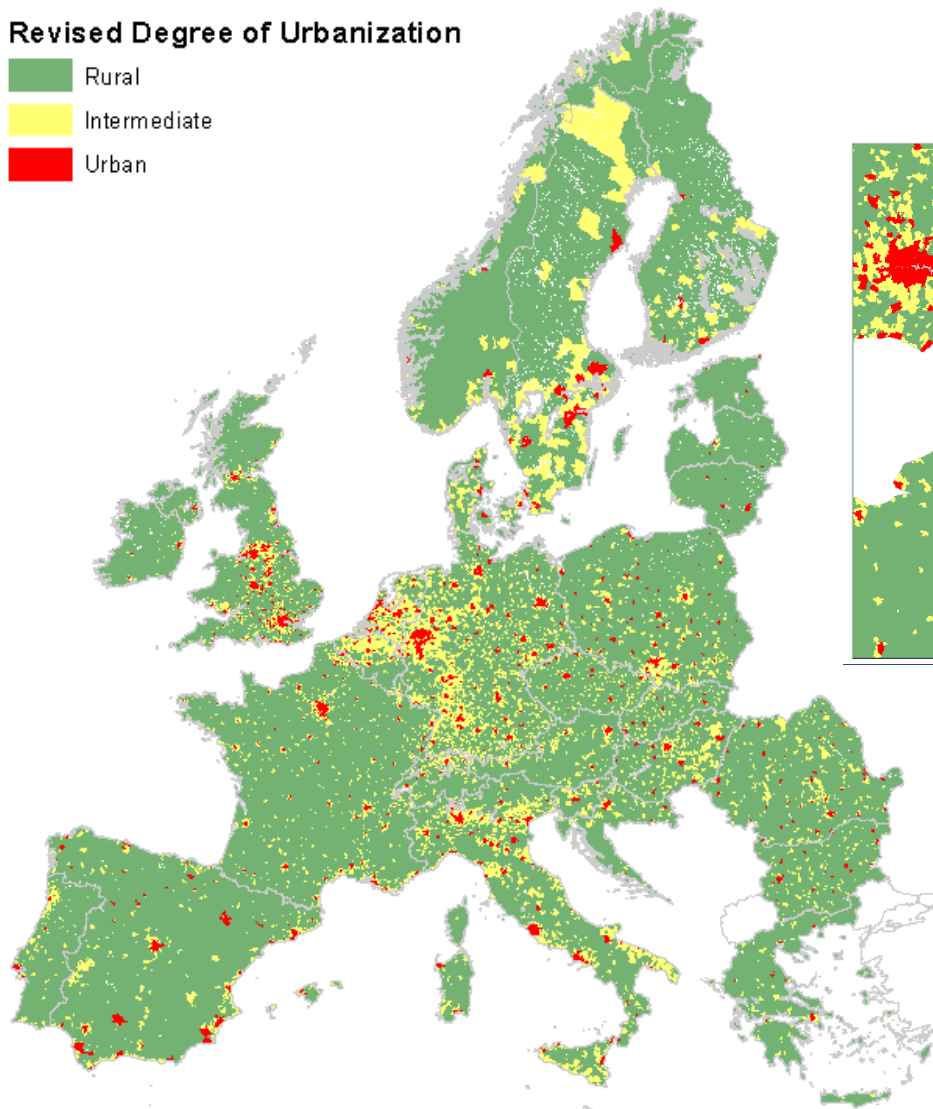
- obszary słabo zaludnione (wiejskie) – klastry gridów, w których powyżej 50% ludności zamieszkuje gridy wiejskie;
- pośrednie (miasta, przedmieścia) – klastry gridów, w których poniżej 50% ludności zamieszkuje gridy wiejskie i poniżej 50% ludności gridy o dużej gęstości zaludnienia;
- tereny gęsto zaludnione (miasta, centra miejskie, obszary miejskie) – przynajmniej 50% ludności zamieszkuje klastry gęsto zaludnione.

Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (6)

Revised Degree of Urbanization

- Rural
- Intermediate
- Urban

DEGURBA
klasyfikacja jednostek przestrzennych według stopnia urbanizacji

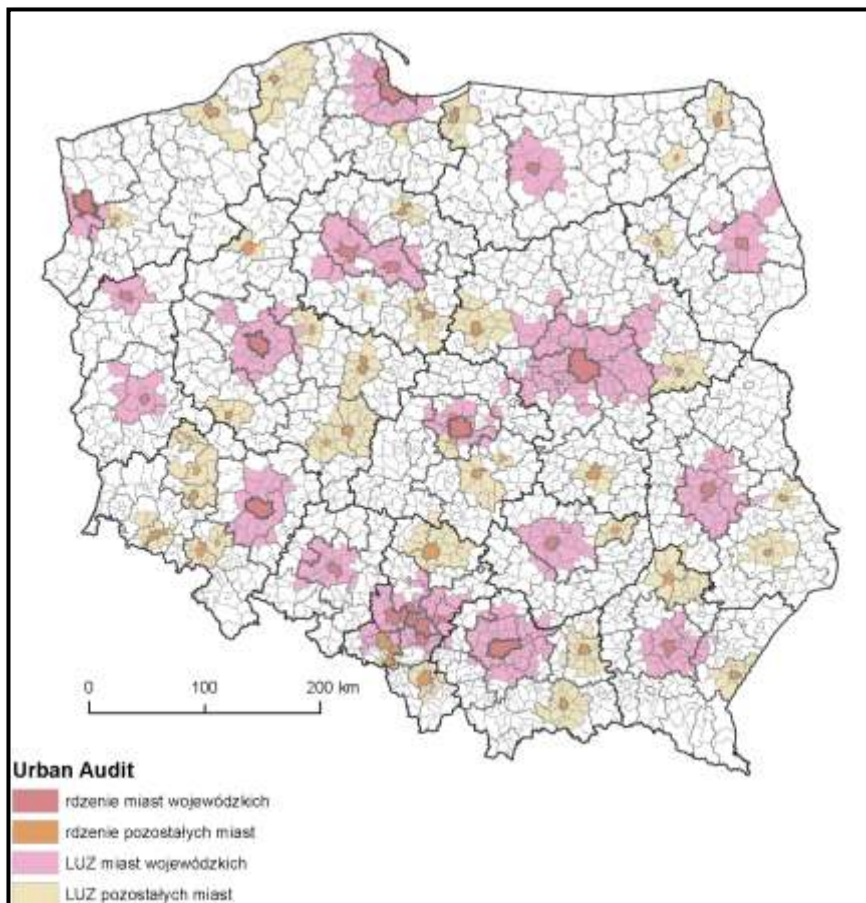
Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (7)

Program URBAN AUDIT:

- od edycji 2012/2013 miasta zdefiniowane zgodnie z klasyfikacją DEGURBA – obszary, w których co najmniej 50% ludności mieszka w klastrach o wysokiej gęstości zaludnienia (1500 osób/km²) i minimalnej liczbie ludności wynoszącej 50 tys. mieszkańców;
- rozszerzenie liczby miast z 45 w poprzedniej edycji projektu do 68;
- delimitacja szerszych stref miejskich (LUZ) na podstawie wyników badania *Przeptywy ludności związane z zatrudnieniem*;
- LUZ stanowi obszar, z którego powyżej 15% pracowników najemnych dojeżdża do pracy do miasta.

Wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej (8)

Lista miast *Urban Audit*

Białystok	Koszalin	Siedlce
Bielsko-Biała	Kraków	Słupsk
Bydgoszcz	Legnica	Sosnowiec
Bytom	Leszno	Stalowa Wola
Chełm	Lubin	Stargard Szcz.
Chorzów	Lublin	Suwałki
Częstochowa	Łomża	Szczecin
Elbląg	Łódź	Świdnica
Ełk	Nowy Sącz	Tarnów
Gdańsk	Olsztyn	Tczew
Gdynia	Opole	Tomaszów Maz.
Gliwice	Ostrowiec Św.	Toruń
Głogów	Ostrów Wlkp.	Tychy
Gniezno	Pabianice	Wałbrzych
Gorzów Wlkp	Piła	Warszawa
Grudziądz	Piotrków Tryb.	Włocławek
Inowrocław	Płock	Wrocław
Jastrzębie-Zdrój	Poznań	Zabrze
Jelenia Góra	Przemyśl	Zamość
Kalisz	Radom	Zgierz
Katowice	Ruda Śląska	Zielona Góra
Kielce	Rybnik	Żory
Konin	Rzeszów	

Kierunki działań

- Zwiększenie zakresu informacyjnego dla miast poprzez pełne wykorzystanie danych zawartych w źródłach administracyjnych.
- Prowadzenie badań uwzględniających aspekt faktycznej przestrzeni miast, nie zawsze zamkniętej w jego granicach administracyjnych oraz dotyczących wpływu metropolii na rozwój obszarów sąsiadujących.
- Działania edukacyjne, w tym wzmocnienie świadomości decydentów o znaczeniu stabilności nowych podziałów przestrzennych gwarantujących dobrą jakość dostarczanej informacji statystycznej.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ